

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U100461

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 23-03-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Плужник Оксана Василівна

2. Pluzhnyk Oksana V

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 19-03-2021

Спеціальність за освітою: Початкове навчання

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, м. Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08400, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 27.053.004

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, м. Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08400, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, м. Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08400, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14

Тема дисертації:

1. Підготовка вчителів початкової школи в університетах Чехії до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти

2. Primary school teachers' training in Czech universities for professional activity in an inclusive education

Реферат:

1. У дисертації подано результати теоретичного дослідження проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до діяльності в умовах інклюзивної освіти на основі вивчення досвіду Чехії. У першому розділі проведено огляд основних законів, що регулюють процес впровадження інклюзивної освіти в світі та в Україні. Здійснено теоретичний аналіз наукових підходів до визначення сутності основних понять проблеми дослідження, таких як «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «діти з особливими освітніми потребами». Розкрито сутність тотожних та протилежних термінологічних понять: «інклюзія», «інтеграція», «сегрегація», «ексклюзія». У другому розділі дослідження відслідковано генезис становлення й розвитку

інклюзивної освіти в Чехії, якій, як і іншим країнам, знадобився значний проміжок часу для усвідомлення того, що діти з особливими потребами, у силу особливостей свого психічного та (або) фізичного стану, є рівними у правах і свободах з іншими дітьми, які не мають психофізичних вад. З'ясовано, що в Чехії до 1989 року люди з обмеженими можливостями не були включені до загальноосвітніх закладів з переважанням сегрегаційний підхід. Головною особливістю була виняткова концентрація дітей, школярів та студентів у спеціальних школах, спрямованих на різні види інвалідності. Зараз Чехія представляє модель «багатьох шляхів» – безліч концепцій, які об'єднують елементи масової і спеціальної освіти. Проаналізовано державну політику Чеської Республіки в галузі освіти та відзначено, що Чехія активно бере участь у створенні європейського простору вищої освіти, зберігаючи при цьому культурні і наукові традиції національної освітньої системи та особливості підготовки вчителів. Державна політика Чеської Республіки в галузі освіти охоплює всю проблематику освіти: спільні цілі виховання і освіти, головні стратегічні напрями і принципи освітньої політики, принципи управління і фінансування цієї галузі, міжнародне співробітництво в освіті, перспективи дошкільної, базової, середньої та вищої освіти, розвиток подальшої професійної освіти дорослих та їх перекваліфікація тощо. На першому місці серед цілей, яким служить система освіти Чехії, є рівний доступ до освіти для всіх категорій дітей, в тому числі дітей з особливими потребами. Зокрема законодавчо визначено п'ять рівнів механізмів підтримки для учнів із особливими освітніми потребами, забезпечено досить широке надання консультаційних послуг у школах та закладах шкільних консультувань. У третьому розділі досліджено та проаналізовано підготовку вчителів початкової школи до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти в українських педагогічних вишах. Зокрема відзначено, що сучасна вища освіта здійснює підготовку компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі інклюзивної та спеціальної освіти, здатного здійснити діагностичну, корекційно-освітню, консультативну, дослідницьку, просвітницьку діяльність в закладах системи освіти, охорони здоров'я і соціального захисту. Та все ж педагогічні заклади вищої освіти ще недостатньо володіють технологіями підготовки вчителів масової школи до роботи в умовах інклюзивної освіти, адже забезпечують якісну підготовку педагогів у межах лише окремих нозологій. На методичному рівні майбутні вчителі залишаються недостатньо підготовленими до роботи в умовах інклюзії. Зокрема немає досвіду професійного співробітництва з різнопрофільними фахівцями в умовах освітнього інклюзивного середовища, не сформовано вміння управляти одночасно навчально-виховним процесом дітей із різними порушеннями. На основі проведеного порівняльного аналізу та моделювання сформовано рекомендації щодо можливих шляхів модернізації української національної системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи, врахування яких сприятиме посиленню мотивації та зацікавленості студентів до навчання; підвищенню рівня їх професійних знань, умінь та навичок; розвитку критичного мислення та саморефлексії; формуванню позитивного ставлення до роботи в інклюзивному класі. Узагальнення результатів порівняльно-педагогічного дослідження професійної підготовки майбутніх учителів початкової освіти в Чеській Республіці дало підстави дійти загальних висновків і рекомендувати окремі напрями використання чеського досвіду підготовки майбутніх учителів початкової школи в Україні.

2. In the dissertation the results of a theoretical study of the problem of future primary school teachers' training to work in an inclusive education based on the study of the Czech experience are presented. The first section reviews the basic laws governing the implementation of inclusive education in the world and in Ukraine. It is made theoretical analysis of scientific approaches to defining the essence of the basic concepts of the research problem, such as «inclusive education», «inclusive teaching», «children with special educational needs». The essence of identical and opposite terminological concepts is revealed: «inclusion», «integration», «segregation», «exclusion». In the course of the analysis it is found out that the issue of forming the readiness of the future primary school teacher to implementation of an inclusive approach in the education of primary school students is becoming especially relevant today. In the course of the research the analysis of scientific and psychological literature is carried out and the basic conditions of formation of readiness for pedagogical activity in the general sense are defined, its basic criteria and components are allocated. Analyzing the essence and structure of readiness for pedagogical activity and features of readiness for inclusive activity, it is noted that both phenomena have much in

common. They coincide to some extent by the components, but have a different content. The second section of the study traces the genesis of the formation and development of inclusive education in the Czech Republic, in which, like in other countries, it took a long time to realize that children with special needs, due to their mental and (or) physical condition, are equal in rights and freedoms with the other children who do not have psychophysical disabilities. It is found that in the Czech Republic until 1989, people with disabilities were not included in secondary schools – a segregationist approach prevailed. The main feature was the exceptional concentration of children, schoolchildren and students in special schools aimed at different types of disabilities. The Czech Republic now presents the «many ways» model – a set of concepts that combine elements of mass and special education. The state policy of the Czech Republic in the field of education is analyzed and it is noted that the Czech Republic actively participates in the creation of the European Higher Education Area, while preserving the cultural and scientific traditions of the national education system and teacher training. The state policy of the Czech Republic in the field of education covers all issues of education: common goals of education, main strategic directions and principles of educational policy, principles of management and financing of this field, international cooperation in education, prospects of preschool, basic, secondary and higher education, development of vocational education of adults and their retraining, etc. Among the goals of the Czech education system is equal access to education for all categories of children, including children with special needs. In particular, five levels of support mechanisms for students with SEN are defined by the legislation, and it is provided a wide range of counseling services in schools and school counseling facilities. The comparative analysis of the curricula of Czech universities that train teachers, teaching assistants, special educators to work with children with SEN suggests that bachelor's / master's degree programs are designed to provide graduates with the necessary knowledge, ethical values and practical skills, needed to build a teaching career. The content of bachelor's / master's training provides broad and in-depth knowledge in areas related to inclusive education, including the theory of inclusive and special pedagogy, the necessary skills in providing medical services, knowledge of the behavior of the child with various pathologies or disorders. After conducting a comparative analysis between the Czech and domestic teacher training system, taking into account the legal basis, conditions of admission, the learning process, etc., the certain features and differences were identified. For theoretical substantiation of the necessary changes in the training of future teachers, one of the important general scientific research methods – modelling, which allowed to reproduce the components of the training process, highlight and reflect the features of the Czech future teachers' training system in inclusive education. The generalization of the results of the comparative pedagogical research of future primary school teachers' professional training in the Czech Republic gave grounds to reach general conclusions and recommend some areas of use of the Czech experience of future primary school teachers' training in Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шапран Ольга Іллівна
2. Shapran Olga I

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жорова Ірина Ярославівна
2. Zhorova Iryna Ya

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бенера Валентина Єфремівна
2. Benera Valentina E

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Доброскок Ірина Іванівна

2. Dobroskok Iryna I

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калюжка Наталія Сергіївна

2. Kaluzhka Natalia S

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шапран Юрій Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шапран Юрій Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.